

V Ljubljani, 19. avgusta 1920.

Leto LX.

Štev. 31.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva. — Poverjenštvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 40— K
pol leta . . . 20— "
četr leta . . . 10— "
posamezna številka po 80 vin.

Za reklamne novice, pojavnila, poslana, razpisne služb je placati po 60 vin. za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštnine še 45 K.

Telefon uredništva
št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 90 vin.
" " dvakrat . . . 80 "
" " trikrat . . . 50 "
za nadaljnja uvrščanja od petit-vrste po 40 vin. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo Zaveze jugoslovenskega učiteljstva ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnino posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t.j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljsk. Tovariša v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštnine.

Vzpored Zavezinega delegacijskega zborovanja.

V zimusu sklepa upravnega odbora Zaveze se sklicuje Zavezina delegacija na zborovanje na 27. in 28. dan meseca avgusta 1920 v Maribor.

Zborovanje se vrši po nastojuem vzporedu:

Dne 27. avgusta:

I. Ob pol 10. uri donoldne seja upravnega odbora z odseki v posvetovalnici deške meščanske šole.

Dnevni red:

1. Izročitev došlih predlogov, nasvetov in rezolucij odsekom.

2. Skupno posvetovanje upravnega odbora z odseki.

II. Takoj po skupni seji se začno posvetovanja v odsekih in se vrše več dan v pisarnah in posvetovalnicah I. in IV. deške lindske šole.

III. Ob 18. skupna seja upravnega odbora z odseki v posvetovalnici deške meščanske šole.

Dnevni red:

1. Poročilo o delovanju Zaveze od zadnjega delegacijskega zborovanja.

2. Poročilo odsekov o svojih sklepih.

3. Predlogi in nasveti.

Dne 28. avgusta:

I. Ob pol 10. uri dopoldne delegacijsko zborovanje v veliki dvorani »Narodnega doma« do 12. ure in se nadaljuje ob pol 14. uri.

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.

2. Tainikovo poročilo o delovanju Zaveze od 6. septembra 1919.

3. Poročila o računskih zaključkih.

4. Poročilo računskih prezidenikov.

5. Proračun za leto 1921.

6. Mariborsko - Velikovške resolucije. Poročalec Anton Hren, nadučitelj v Studenčih pri Mariboru.

7. Javna kvalifikacija. Poročalec Ivan Bezeljak, nadučitelj v Žalni.

8. Pasivna volilna pravica učiteljstva. Poročalec Josip Lapaine, nadučitelj v Cerklih pri Kranju.

9. Vrašanje nadzornikov: a) Kdo nadzorui? b) Kdo imenui nadzornike?

c) Vpliv organizacij na imenovanje. Poročalec Dragotin Humek, ravnatelj meščanske šole v Mariboru.

10. Naše zahteve glede zboljšanja zmotnega položaja:

a) zvišanje državinskih doklad:

b) regulacija plač meščanskošolskega in strokovnega učiteljstva:

c) ureditev prejemnikov upokojenega učiteljstva:

d) uvrstitev učiteljstva v uradniško pragmatiko in ono kategorijo, ki mu pripada k kvalifikaciji.

Poročevalci za posamezne točke se določijo pozneje.

11. Vrašanje ženskega učiteljstva v Mariboru. Poročalec L. Jelenc, ravnatelj meščanske šole v Ljubljani.

12. Poročila odsekov: a) Stanovsko-političkega; b) gospodarskega; c) časnikaškega in književnega; d) pedagoško-didaktičkega odseka; d) likvidacijskega odbora.

13. Volitev v zimusu pravil »Udrženja Jugoslovanskega Učiteljstva v Beogradu«, in sicer: volitev v ožji sosvet in nadzorstvo »Poverjenštva Ljubljana« (oddelek VI. B. §§ 15., 16., 17. in 18. ter oddelek X. § 33).

14. Dopolnilne volitve v odseki.

15. Predlogi in nasveti.

II. Takoj po delegacijskem zborovanju se snide na I. sejo širii sosvet »Poverjenštva Ljubljana« z nastopnim dnevnim redom:

1. Konstituiranje ožlega odbora:

2. imenovanje glavnega urednika pokrajinskega glasila in imenovanje strokovnega tainika: (§ 24. pravil U. J. U.).

3. predlogi in nasveti.

Dne 30. avgusta:

Izlet v Falo in Ruše. Izlet priredi Učiteljsko društvo za Mariborski šolski okraj. Odhod iz Maribora ob 6. uri 30 minut zjutraj. Ogledovanje elektrarne v Fali.

Odtod gredo udeleženci neš v Ruše, kjer si ogledajo tvornico.

Vodstvo Zaveze:

Predsednik:

L. Jelenc.

Tainik:

Villbald Rus.

Blagajnik:

Fran Ložnar.

III. Sredstva.

§ 3.

Sredstva su za postignuce svrhe ova:

1. redovite in vanredne skupštine;

2. staleško-politički i pedagoško naučni spisi;

3. drugarske veze sa slovenskim učiteljstvom izvan domovine i sa učiteljskim udruženjima drugih naroda;

4. izobraževanje članova obzirom na staleške i stručne potrebe;

5. osnivanje i pomaganje ustanova i društava skladnih sa svrhom udruženja;

6. osobno i pismeno posredovanje kod oblasti i korporacija;

7. redovni i vanredni prilozi članova, darovi, zaveštanja i potpore.

IV. Ustrojstvo.

§ 4.

Osnova su Udruženja kotarska ili okružna učiteljska društva, koja se upravlja po pravilih sastavljenim prema ovim pravilima.

§ 5.

a) U središčima pokrajinskih oblasti ustrojavaju se Poverjenštva kotarskih ili okružnih učiteljskih društava kao posrednici izmedju njih in središnje uprave Udruženja.

b) Povereništva su izvršjuči organi zaključaka in naredjenja Skupština i Glavnog Odbora Udruženja.

c) Glavna im uloga proizhodi iz članka III. (sredstva) a područje delovanja jednak je opsegu pokrajinske šolske oblasti.

§ 6.

Glavni Odbor Udruženja i Povereništva izvršju svoje poslove u uredima, kjer se nazivaju stručna tajništva.

V. Članstvo.

§ 7.

Članovi su udruženja kotarska (okružna) učiteljska društva; članovi ovih su članovi Udruženja.

§ 8.

Kotarsko učiteljsko društvo priredi svoj pristup u Udruženje putem pokrajinskog Povereništva, tim što predloži Glavnem Odboru svoja pravila.

§ 9.

Kotarsko učiteljsko društvo istupa iz Udruženja:

a) ako to samo najavi,

b) ako ne vrši po pravilniku i poslovnom redu svoje dužnosti.

VI. Uprava.

§ 10.

Udrženjem upravlja:

a) Glavni Odbor,

b) Povereništva.

A.

§ 11.

Glavni odbor je:

a) Izvršni, a čine ga: predsednik, dva podpredsednika, glavni tainik, glavni blagajnik, dva urednika učiteljskih listova i dva odbornika.

b) Upravni Odbor čine pored ovih još 15 odbornika i svi povereni s svojim tajnicima.

§ 12.

Svaki član Glavnog Odbora ima zamenika.

B.

§ 13.

Povereništvo vodi poverenik s pokrajinskim savetom, koji je uži i širi.

§ 14.

U užem su: Poverenik, stručni tainik, blagajnik, dva odbornika i glavni urednik pokrajinskog glasila.

§ 15.

U širu su savetu osim užega i svi predsednici kotarskih društava.

§ 16.

Svaki član saveta ima i svog zamenika.

VII. Skupštine i sastanci.

§ 17.

Svake se godine sastaju: Glavni Odbor, sveti saveti i odaslanici pokrajinskih skupština na Glavnem Skupštinskem Udruženju. Dan, mesto i dnevni red odreduje Glavni Odbor.

§ 18.

Na isti se način svake godine sastaje i pokrajinska skupština, koja se sastoji iz pokrajinskog širega saveta i odaslanika kotarskih društava. Dan, mesto i dnevni red odreduje pokrajinski širi savet.

§ 19.

Kongres svih članova Udruženja sastaje se kad god to prilike zatraže, a po pravilu svake treće godine. Dan, mesto i dnevni red odreduje Glavna Skupština.

§ 20.

Sastanci kotarskih učiteljskih društava vrše se prema njihovim pravilnicima.

§ 21.

Na Glavnoj Skupštini i na svima sednicama upravnih odbora imaju pristupa i ostali članovи Udruženja, ali bez prava rešavanja.

VIII. Delokrug.

§ 22.

U delokrug Glavnog Odbora (izvršnega i upravnega) spada:

a) Upravljanje i izvršenje svih poslova navedenih v člunu III. te i § 11. do 17.

b) Sastavljanje izveštaja o delovanju Povereništva i kotarskih učiteljskih društava za svaku pos

XIII. Raspust Udrženja.

§ 34.

Kad bi se Udrženje raspustilo, pokretna i nepokretna imovina predaje se na čuvanje ministarstvu prosvete, kolec je predati novoj organizaciji s istim ciljem i opsegom.

§ 35.

Raspust Udrženja zaključuje Kongres včeraj od 2/3 prisutnih članova.

Preizraza naredjenja.

1. Izbor svih časnika Udrženja za prvi preizraza delegati Prvog učiteljskog kongresa u Beogradu, a izbor poverenštva opšta skupština dosadanjih organizacija, čime ove poslednje likvidiraju. Ovi se izbori imaju provesti do kraja 1920. godine.

2. Kotarska (okružna) učiteljska društva mesto svoja pravila u duhu ovog statuta do istoga roka.

3. Glavna su glasila Udrženja Narodna Prosveta i Učitelji u Beogradu.

4. Pokrajinske organizacije mogu da izdaju i svoja pokrajinska glasila.

Josip Lapajne:

Odkrito — ali obratno.

Nedavno je „Učit. Tov.“ razmišljal, naj bi bili dopisi brezimi ali podpisani. — V prvem slučaju meni, so dopisi splošne značaja, ker prevzema odgovornost zanje tudi uredništvo, v drugem pa podaja le misli posameznih oseb. Do zadnjega časa so časopisi pisali večinoma nešifrane članke, ker jih je vezala k temu disciplina v strankah ali organizacijah. Danes pa se z državo vred vse prenavlja in malo, da ni več misli kakor glav. Natančno, da eni in drugi ne morejo, oziroma ne smejo prezreti vseh idej za svojo ali splošno načelo in je dopisnik v interesu javnosti primoran stopiti na ravno plan z crožjem ali bičem v roki, pripravljen seveda, da se vraća tako kakor se posojuje. Vzemi danes v roke časopis katerekolik baže in citaj ga pazno od resnih razmišljani do bedastih svetovnih novic in našel bodoš toliko nedoslednosti, da boš prav getovo pričel dvomiti o resnosti urednika, ki pa je naposled le žrtv svojih dopisnikov ali pa čitalcev. Vsemu ustreči ne more, poskuša pač v malem zadovoljiti vse one, ki jim obvise oči na uvodnih člankih in one druge, ki iščejo senzacijo, kratkočasja. — Jaz — za svojo osebo namreč — menim, da bi smeli biti brezimi le oni članki, ki jih uredništvo ali vodstvo kake skupine spozna za načelne, vsa zasebna razmišljanja ali skepi posameznih društev imajo biti vsaj šifrirana, dopisi osebnih značajev pa morajo biti vsikdar polnoimenno označeni. Ostuden je, napadati ljudi iz zasede, skrivajoč se za urednikov hrbot. Kdor ima pogum, da se loti neljube mu osebe, naj je to tako časti v sebi, da uredništvo dovo razpolagati z njegovim imenom. Tiskovni zakon bi bil v tem oziru si emenit! Nikdar in v nobenem slučaju pa b. se oblastva ne smela ozirati na anonimne časopisne napade, kakor je noč prakticirati naš višji šolski svet. Časopis je napadel brezimo neko gorenjsko šolo, češ, da je voditelj tako mučil podrejeno učiteljico, da je vsled naporov omedlela. Šolska oblast je nasedla in uradno iše onega tirana. Naj bo prav, da navajajo ta slučaj, le dopis je anonim in dvomljive vsebine, kakor so domalega vsi dopisi, ki se za njimi skrivajo gotove osebe. Oblastva naj uradno ne čitajo časopisov, razpravljajo pa naj le o onih vlogah, ki jih jim predlagajo vsaj neposredno pri zadete osebe. Naj se li povrneto v one čase, ko so imuni poslanci in odbori podpisovali ovadbe proti gotovim osebam neljubih učiteljev? (Slučaj Blagajne). Učitelju naj bo v vsakem slučaju dana možnost, da se ne le zagovarja pri svoji višji inštanci, temveč, da more ovadu pred disciplinarno preiskavo sodno tožiti. Pred sodiščem lahko primoraš priče k prigri, dočim v šolsko oblastvenih preiskavah lahko svobodno lažejo: s figo v žepu. Proti meni je bila vložena ovadba 15 staršev. Vsebina je bila povzeta po anonimnih izbiuhnih nekega dnevnika. Deželenu šolskemu svetu sem pristreljel meč in ekspresto vložil potom advokata sodno tožbo radi razjaljenja časti. Izkazalo se je, da večina ni vedela kaj je podpisala, reklo se jim je, da je prošnja za neko „podporo“. Prosili so me odpuščanja in zadeva je bila rešena. — To jih je izučilo, v toliko nemoralno, da je odslej podpisoval vloge proti učiteljstvu pok. imunitetovec. Res častno!

Odkritosrčnost je potrebna tudi v naših društvenih in vseh organizacijah. Za Boga, ni li umestne, da vam vržem pikkre in ostre besede v brk, kakor da se zadovoljam z zahrbitnim godrjanjem in da nevoljen stiskam pesti v žepu. Ne bojte se nikdar odkritih besed, kajti često je človek popolnoma napačnih misli in le odkritosrčna, potprežljiva debata mu razjasni zmoto, nikdar pa tega ne dosežete s trdo pestjo. Pustite slehernemu

prosto besedo, ne gleite pa le na to: kdo govoriti, temveč: kaj hoče in ne bode vam treba v principu vsprejemati, če drugi govoriti isto, kar je oni hotel. — Zadeve osebnega značaja na društvenih zborovanjih, so li umestne? Da, bi rekel jaz, če so iz splošnih stanovskih ozirov potrebe. Debata pa se ima vršiti odkrito, da je napadalcu, če slučajno ni navzoč, omogočeno na razpravo reagirati. Vse naj se pa giblje v mejah dostojnosti, odkrito med nami samimi, pokrito za vse, ki jih šolstvo nič ne briga. — Članek velja onim, ki jih odkrita beseda zdraži, enako njim, ki le godrnjajo med zobni, ne urajo pa odkrito na plano.

O prereditvi ljubljanske okr. učiteljske knjižnice.

(Poročal Pavel Plesničar na okr. učit. konferenci v Ljubljani 17. junija 1920.)

Novi časi so prinesli nove zahteve. Kar nam je bilo še pred kratkim časom dobro in nesporno, se mora danes umakniti boljšemu ter dati prostora zahtevam, ki so posledica novih razmer.

Med zahteve, ki kličejo po temeljiti reformi spadajo okrajne učiteljske knjižnice. Poučarjam takoj tu v začetku, da ne vidim ugodnejšega časa za tako preureditve kakor je ravno sedanji. Danes zamujeno, je lahko za leta zamujeno. V novi Jugoslaviji bodi vse prenovljeno! Nov temelj bodi zgrajen našemu šolstvu in vsemu, kar dviga duševno in gmočno naš stan in njega ugled! Nov temelj bodi podan našim okrajnim učit. knjižnicam, med njimi v prvi vrsti ljubljanski, ki bodi vzor vsem drugim po Sloveniji okrog!

Mnogo se je pisalo po naših glasilih tekom zadnjih let o šolskih knjižnicah v splošnem, malo pa je bilo slišati o okrajnih učiteljskih knjižnicah. Zdi se, kakor da bi te slednje vršile svojo nalogo v vsestransko in popolno zadovoljnost. A vendar ni tako! Okrajne učit. knjižnice imajo sicer po mnogih okrajih bogate zbirke knjig bodisi po številu, bodisi po vsebinu: so pa po največ okrajih mrtvi zakladi, ki donašajo zlasti danes prav nizke, ponekod naineznatne obresti. Ker so po večini učiteljstvu odročne, ni bilo in ni zanje posebnega zanimanja in v zadnjih letih takoli manj, ker nimajo tolikega in takšnega prirastka, ki bi deloval privlačno na učiteljstvo v okraju. Ono malo število knjig, ki jih prejme knjižnica leto za leto, prejme itak vsak zaveden slovenski učitelj kot član Slov. Šol. Matice. Komur pa ni za to prevražno kulturno društvo, temu bo odveč knjižni zaklad okrajnih učiteljskih knjižnic, dasi bi sleherni človek pričakoval, da bodo baš taki člani učiteljstva najmarljivejši obiskovalci naših knjižnic.

Neoporečno je, da je bil z ustanovitvijo Slov. Šol. Matice, napravljen na našem pedagoškem polju mogočen razmah, da pa je na drugi strani ravno ta ustanovitev močno odstupila učiteljstvo okrajnim knjižnicam. In ne zadnji vzhod te odstupitev bo tudi ta, da se je razpasla pri okr. učit. knjižnicah čudna navada, da sedaj nekateri izposojevalci eno ali več let na izposojeni knjigi, in ker je ponavadi v knjižnicah le po eden izvod dotičnega dela, morajo drugi čakati in čakati, ako so tako srečni, da knjigo sploh pričakajo. Da je izgubljeno knjigo težko nadomestiti, je znano. Tako se izgubljajo iz naših knjižnic po navadi najboljša dela, nastajajo vrzeli in zanimanje za knjižnico gineva, kar je povsem naravno.

Taki so bili in so približno danes odnosno po deželi okrog, a kakor čitam v 29. številki „Učit. Tovariša“ z dne 16. julija lanskega leta, niso bili ti odnosaji tudi v Ljubljani nič razveseljivejši! V imenovani številki berem namreč sledče: „V dobro zakljenjeni sobi, v redu zložene knjige čakajo odjemalcev, a teh ni od mukod. Marsikateri učitelj in učiteljica — zlasti mlajših — niti ne ve, kje je knjižnica. Na kmetih je vsaj stalni učiteljski odbor dregnil tuintam v zadevo, v Ljubljani se nadzorniku menda celo desetletje ni zdelo vredno enkrat sklicati stalnega odbora k skupini seji.“ Je-li te vrste dobesedno odgovarjajo istini ali ne, ne morem preiskovati, navajam jih pa, ker izzveni dotični članek, iz katerega so vzete, v klic, da je nujno potrebna reorganizacija ljublj. učiteljske knjižnice, ki bodi zatočišče vsega po nadaljni izobrazbi stremeciga ljublj. učiteljstva.

Da je štela okr. učiteljska knjižnica ljubljanska zadnje čase tako pičlo število obiskovalcev(*), bo temu vzrok morda ta, da posedajo ljubljanske šole svojo lastno šol. biblioteko, kjer si more učiteljstvo do-

tične šole izposojevati knjige, zlasti take, ki mu služijo pri šolskem pouku, čeprav pri teh knjižnicah ni posebne izbire. Pomajkljive so in pri tem precej drage, če pomislimo, da je treba danes v Ljubljani za te knjižnice najmanj po toliko izvodov vsake nove knjige, kolikor je v Ljubljani javnih ljudskih in meščanskih šol. Ako hočemo n. pr. nabaviti danes vsem ljubljanskim šolam kako novo pedagoško delo, ki stane recimo 20 K, tedaj stane ta knjiga za vse te šole približno 15-krat 20 K, kar znaša skupno 300 K. S tem naravnost ogromnim zneskom smo nabavili vsaki posamezni ljubljanski šoli komaj eno knjigo! Mnogo knjig naročiti vsaki posamezni šoli pa sploh ni mogoče — vsa danes ne — ker ni kritja. Današnje učiteljske šolske knjižnice ne morejo služiti tedaj svojemu namenu v zadostni meri; zato vidim edini izhod rešitve tega vprašanja v zdržitvi vseh učiteljskih knjižnic javnih ljudskih in meščanskih šol mesta Ljubljane z obstoječo okr. učiteljsko knjižnico ljubljansko. Mesto 15 izvodov ene knjige — da ponovim prejšnji primer — bi zadostovali združeni knjižnici 3—4 izvodov, mesto 300 K izdatka za eno samo knjigo, bi zadostovalo 40—60 K. Jasno je, da bo eden sam tak zavod lažje podpirati in podpreti kadar na nustiti na dosedanjem način živatariti in umirati celo vrstic ljubljanskih šolskih učiteljskih knjižnic z dosedanjem okrajno učiteljsko knjižnico vred! Zato bodo danes naš trdn sklep: Za Ljubljano eno učiteljsko knjižnico, ki pa bodo izpolnjena v vse podrobnosti do najmanjše pedagoške knjige in knjižice. Priponiti pa moram pri tem, da se tu ne dotikam šolskih knjižnic, ki naj ostanejo in nadalje v varstvu in oskrbi posameznih šol.

Da pokažem moč namišljene združene knjižnice bodo mi dovoljeno, da navedem iz podatkov, ki so mi bili na razpolago pri posameznih vodstvih ljubljanskih šol, naslednji rezultat:

Vse učit. knjižnice ljubljanskih ljud. in mešč. šol. štejejo danes 3675 del v 6581 zvez. Ako brištejemo k temu še knjige dosedanje okr. učit. knjižnice in sicer 4382 del v 9764 zvez., tedaj naraste število knjig na 8057 del v 16.345 zvez., kar bi tvorilo vsekakor mogočen temelj ljubljanske okr. učiteljske knjižnice. Priponiti pa moram na tem mestu, da bi se vse one knjige, katere bi učiteljstvo neobhodno notrebovalo (n. pr. razne metode) puštilo v gotovem številu na vsaki šoli. Bile bi na te knjige tudi last združene okrajne učit. knjižnice ter vrisane v vse knjižnice prav tako kakor zahtevalo za vse druge knjige pravila moderne bibliotečne vede.

Knjižnica je mrtva in če nima obiskovalcev takoreč nepotrebna. To veliko dosedanje hibno ljubljanske okr. učiteljske knjižnice le treba odpraviti. Knjižnica mora postati samoposebi privlačno zatočišče vsemu učiteljstvu. Da io prikuplimo posamezniku in celoti je treba, da ima naša bodoča knjižnica poleg slovenske pedagoške literature vsa boljša dela naših bratov na slovenskem jeziku zastopani naj bodo po svojih načoljših delih bratje Čehi. Polaki, Rusi: ne zametujmo pedagoške literature svojih nemških sosedov, na katere se nam bo vedno in vedno ozirati, če bodo hoteli korakati na polju vzgoje in ročka vzporedno z njimi in z drugimi orovitimi narodi. In ne samo to! V našo združeno okrajno učit. knjižnico je treba poleg pedagoških soraviti i znanstvena dela vseh strok, revije in raznovrstne publikacije domačega in tujega izvora. Uverjen sem, da bo s takim raznovrstnim gradivom opremljena knjižnica postala vabiliva in atraktiva, da bodo učiteljstvo rado prihajalo k temu poživljajočemu vrelnu vede, da si ob niem nabere potrebe duševne hrane. Da na bodo knjižnica lažje in temeljitev vršila svojo nalogo, bodi poleg knjižnice čitalnica, ki naj tvori s knjižnico vred nerazdelno celoto. Prepričen sem, da bo s čitalnico združena knjižnica v prav kratkem času zavod, na katerega ne bo zrlo s posebnim zadovoljstvom samo ljubljansko, ampak učiteljstvo vse Slovenije. Želio po taki čitalnici izraža tudi člankar v že omenjeni 29. številki lanskega »Tovariša« in upam, da je to želja naših vseh. »Učiteljstvo bi imelo lene priliko zbirati se v knjižnici, spoznavati se, noblje ter si utrditi sedaj dokaj razrahljano stanovsko skupnost in samozavest.« S temi besedami zaključuje ljubljanski tovaris svoja zanimiva izvajanja v »Učit. Tovarišu«. Podčrtuem te besede, kajti tudi to bi bil uspeh v naših vrstah, ki bi ga nam dobilna naša knjižnica.

Ker nam mora biti mnogo na tem, da svojo biblioteko čim naibolj izpolnimo, bi omenjal pri tem priliki še nek drugi knjižni začlad, ki je danes globoko zakovan ter le ravno zato učiteljstvu mrtev kaotik. Je to knjižnica »Zavzeče jugoslovan-

skih učiteljskih društev« v prostorih »Učiteljske Tiskarne« — v prvih svojih početkih last »Slov. dež. učit. društva«. Da je število knjig te knjižnice (približno 3200 zvezkov) narastlo do tolike višine, je v tri vrsti zasluga ljubljanskega učiteljstva, ki se je zbiralo okrog Zaveze, zato bi bilo popolnoma opravičeno, da bi se ta knjižnica pridružila ljublj. učit. knjižnici. S tem činom bi bil narejen velik korak: dvignili bi knjižnico na okroglo 20.000 zvezkov, v tako in na tak način dovečano knjižnico bi se odprla vrata vsemu učiteljstvu Slovenije in približali bi se sivojemu idealu: nekakšni centralizaciji na učiteljsk. knjižničnem poslu, ki bi bila ceboskunem slovenskemu odnosno jugoslovanskemu učiteljstvu ravnotako potrebna, kakor je potrebnata učiteljstvu centralizacija v stanovsko-volitvenem oziru.

Zaveza jugoslovenskih učiteljskih društev je v likvidaciji in mislim, da ni društva, ki bi bilo bolj poklicano prevzeti Zavezino knjižnično dedičino nezad bi bila naša prenovljena okr. učit. knjižnica. Da ostane tedaj Zavezina knjižnica tudi po Zavezini razdržljivi v Ljubljani, v srednji Sloveniji bi bilo želeti, da bi sklepalna Zaveza o tem v smislu mojega predloga, ako ne gre na pri sv. tem delegacijskem zborovanju letos v Mariboru. Ena je gotovo: Nekdo bo moral prevzeti Zavezino biblioteko, naj to teda prevzame naša učiteljska knjižnica!

Imejmo dalje pred očmi, da se bodo v doglednem času odprla ljubljanskemu učiteljstvu vrata na ljubljansko univerzo. Kolike važnosti bo takrat naša biblioteka vsem onim, ki bodo študirali na teji šoli, je načasno. Kar ribi voda, to bo naši bodoči pedagoški visoki šoli nedagoška študijska knjižnica. Zato sodelujmo vse, prav veli pri učiteljski zgradbi centrale slov. učiteljskih knjižnic!

Na vse novedano predlagam sledeče: Učiteljstvo ljubljanskih šol mesta Ljubljane, zbrano dne 17. junija 1920 na svoji uradni konferenci, skleni:

1. Okrajna učiteljska knjižnica ljubljanska se združi z vsemi učiteljskimi knjižnicami javnih ljudskih in meščanskih šol mesta Ljubljane v eno knjižnico;

2. Poleg tako prenovljene okrajne učiteljske knjižnice je istočasno ustanoviti učiteljske knjižnice in istočasno ustanoviti učiteljsko čitalnico, ki bodo s knjižnico ne razdelna celota;

3. Mestni šolski svet noskrbi, da bodo novi zavod dobival državno letno podporo v višini, ki bodo odgovarjala vsakokratnim knjižničnim potrebam;

4. Mestni šolski svet izposluje, da bodo nova knjižnica kot učiteljska študijska knjižnica preimela takozvane dolžnostne eksemplare (razven dnevnega časopisa) od strani vseh tiskaren v Sloven